

97. Perjantaina 28 päivänä syyskuuta 1990

kello 13.45

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta .. 3228

Hallituksen esitys n:o 71

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11

Suuren valiokunnan mietintö n:o 85

2) Ehdotus laiksi Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 11 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 94

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26

Suuren valiokunnan mietintö n:o 86

3) Ehdotus asunto-olojen kehittämishastan lainanottovaltuuksista vuonna 1990 3229

Hallituksen esitys n:o 91

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27

Suuren valiokunnan mietintö n:o 87

4) Ehdotus laiksi maksujen pennimäärien pyöristämisestä „

Hallituksen esitys n:o 93

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 4

Suuren valiokunnan mietintö n:o 88

5) Ehdotus laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 41 §:n muuttamisesta 3229

Siv.

Hallituksen esitys n:o 76

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 15

Suuren valiokunnan mietintö n:o 89

Ainoa käsittely:

6) Asetus 9 päivästä elokuuta 1990 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia ja Kuwaitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä „

Mainittu asetus (A n:o 9)

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 134 laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta 3231

8) Hallituksen esitys n:o 135 laiksi Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta „

9) Hallituksen esitys n:o 136 laiksi Suomen Akatemiasta „

10) Hallituksen esitys n:o 137 laiksi Ilmailulaitoksesta „

11) Hallituksen esitys n:o 138 laeiksi työntekijäin eläkelain sekä lyhytaikai-

Siv.

	Siv.	Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pessa.
sisä työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta	3231	
12) Hallituksen esitys n:o 139 laiksi yrityskiinnityslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi	,,	Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.
13) Hallituksen esitys n:o 140 laiksi sukunimilain muuttamisesta	,,	
14) Hallituksen esitys n:o 141 laiksi rangaistumääräyslain muuttamisesta .	,,	
15) Hallituksen esitys n:o 143 laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta	,,	Päiväjärjestyksessä olevat asiat:
16) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta	,,	1) Ehdotus laiksi kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta
17) Hallituksen esitys n:o 145 eräiden maaseutuelinkeinolakiin liittyvien lakien muuttamisesta	,,	Toinen käsittely Hallituksen esitys n:o 71 Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11 Suuren valiokunnan mietintö n:o 85
18) Hallituksen esitys n:o 146 laiksi sokerilain 13 §:n muuttamisesta	,,	Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 85. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.
19) Hallituksen esitys n:o 147 laiksi kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	,,	Yleiskeskustelua ei synny.
20) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	,,	Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—7 §, johtolause ja nime.
21) Hallituksen esitys n:o 149 laeiksi maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain 6 ja 27 §:n, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain sekä meijerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta ja voimassaoloajan jatkamisesta	3232	Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.
22) Hallituksen esitys n:o 151 laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 5 §:n 3 momentin 1 kohdan kumoamisesta ...	,,	2) Ehdotus laiksi Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 11 §:n muuttamisesta
23) Ed. M. Lahtisen ym. lakialoite n:o 59 laiksi kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta	,,	Toinen käsittely Hallituksen esitys n:o 94 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26 Suuren valiokunnan mietintö n:o 86
24) Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön muuttamisesta	,,	Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 86. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 11 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus asunto-olojen kehittämisrahaston lainanottovaltuuksista vuonna 1990

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 91
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27
Suuren valiokunnan mietintö n:o 87

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 87.

Keskustelua ei synny.

Lainanottovaltuudet hyväksytään.

Lainanottovaltuuksien toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi maksujen pennimäärien pyöristämisestä

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 93
Pankkivaliokunnan mietintö n:o 4
Suuren valiokunnan mietintö n:o 88

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 88. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—4 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain 41 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 76
Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 15
Suuren valiokunnan mietintö n:o 89

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 89. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 41 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Asetus 9 päivästä elokuuta 1990 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia ja Kuwaitia koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä

Ainoa käsittely
Mainittu asetus (A n:o 9)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelu:

Ed. Aaltonen: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevalla asetuksella on saatettu valtion sisäisesti voimaan Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 661 sisältyvät, Irakiin ja Kuwaitiin kohdistettavat taloudelliset pakotteet. Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa eduskunnan päättäväksi, ettei käsiteltävänä olevaa asetusta ole kumottava.

Käsitellessään asetusta ulkoasiainvaliokunta on saanut ulkoasiainministerin selon-
teon Persianlahden tilanteesta. Eilen valiokunnalla oli tilaisuus keskustella asiasta pitkään myös tasavallan presidentin kanssa. Valiokunta toteaa mietinnössään, että Irakin hyökättyä Kuwaitiin ja miehitettyä maan turvallisuusneuvosto tuomitsi päätöslauselmassaan 660 hyökkäyksen, vaati Irakia välittömästi ja ehtoitta vetämään kaikki joukkonsa pois Kuwaitista sekä kehotti Irakia ja Kuwaitia aloittamaan neuvottelut erimielisyyksien ratkaisemiseksi.

Kun Irak ei noudattanut päätöslauselmaa, turvallisuusneuvosto asetti uudella päätöslauselmalla 661 YK:n peruskirjan 7 luvun nojalla valtioita sitovat, kattavat taloudelliset pakotteet Irakia vastaan. Tavoitteena on varmistaa Irakin vetäytyminen Kuwaitista sekä Kuwaitin laillisen hallituksen valtaan palauttamisen.

Turvallisuusneuvosto on aikaisemmin vain kaksi kertaa päättänyt sitovien pakotteiden soveltamisesta, jolloin ne ovat kohdistuneet Etelä-Rhodesiaa ja Etelä-Afrikkaa vastaan. Turvallisuusneuvoston jäsenenä Suomi on osallistunut aktiivisesti nyt käsiteltävistä pakotteista päättämiseen.

Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että YK:n turvallisuusneuvosto on nyt soveltanut ensimmäisen kerran YK:n peruskirjan 41 artiklan mukaista sitovaa pakotepäätöstä jäsenvaltioon, joka on hyökännyt toista jäsenvaltiota vastaan. YK:n kollektiivinen turvallisuusjärjestelmä on siten toiminut alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti. Lisäksi on sovellettu sellaisia YK:n peruskirjan määräyksiä, joita ei ole aikaisemmin käytetty. Turvallisuusneuvosto on päättänyt YK:n peruskirjan 42 artiklan mukaisesti asevoimien käytön sallimisesta pakotteiden täytäntöönpanon varmistamisessa. Turvallisuusneuvoston sotilaallista esikuntavalioikuntaa pyritään myös aktivoimaan.

Ulkoasiainvaliokunta pitää Suomen kannalta tärkeänä YK:n kollektiivista toimintaa hyökkääjää vastaan. Tämä on ollut mahdollista itä-länsi-suhteiden parannuttua. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että Persianlahden konflikti sisältää myös piirteitä vastakohtaisuudesta pohjois-etelä-akselilla. Lisäksi on otettava huomioon mahdollisuus, että vastaisuudessa uudet suurvaltojen väliset konfliktit voivat jälleen estää

kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän toimivuuden. Tämän johdosta hallituksen on valiokunnan mielestä tarkkaan huolehdittava Suomen puolueettomuuspolitiikan ja YK-politiikan linjan muotoilemisesta muuttuvissa olosuhteissa ja pitkällä aikavälillä.

Suomen puolueettomuuspolitiikkaan on viime vuosikymmeninä tärkeänä ainesosana sisältynyt valmius aktiiviseen toimintaan kansainvälisen turvallisuuden ja yhteistyön edistämiseksi. Aivan loogista on, että puolueeton valtio osallistuu myös sanktiotoimiin, jotka kohdistuvat kansainvälistä turvallisuusjärjestelmää vahingoittavalla tavalla toimineeseen valtioon. Koska tämä velvollisuus johtuu YK:n toimintaperiaatteista, sen noudattaminen vahvistaa Suomen ulkopoliittista linjaa eikä millään tavalla heitä varjoa puolueettomuuden päälle.

Siinä mielessä Suomi ja muut Euroopan puolueettomat valtiot ovat kuitenkin eri kannalla kuin useimmat sanktioita soveltavat valtiot, että niillä tuskin on valmiutta ryhtyä sotilaallisiin toimiin rauhanrikkooja vastaan.

Traagisinta Persianlahden tapahtumissa on ollut se, että ne onnettomalla tavalla haittaavat sitä myönteistä kehitystä, jonka suurvaltojen välisen ristiriidan lähes katoaminen on viime aikoina mahdollistanut. Maailma olisi saanut säästyä sotaisilta selkauksilta, juuri kun oli saatu niin monta vakuuttavaa todistusta idän ja lännen välisen kylmän sodan siirtymisestä historiaan ja olimme alkaneet odottaa niin sanotusti rauhanosinkoa pitkäaikaisten kansainvälisten ristiriitojen ratkaisemiseen tehdyistä hyvän tahdon ja diplomaattisen taidon sijoituksista.

Herra puhemies! Myönteistä kehitystä voi kuitenkin nähdä siinäkin, että YK:n sanktiojärjestelmä on nyt osoittanut toimivuutensa, vaikka peruskirjan 7 lukua yli neljän vuosikymmenen ajan oli saatettu luulla kuolleeksi kirjaimeksi. Suomen ulkopoliittikka on tässä tilanteessa johdonmukaisesti ja aivan oikein suuntautunut YK:n toiminnan edistämiseen Persianlahden kriisin oikeudenmukaiseksi ratkaisemiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

puolustusasiainvaliokuntaan

7) Hallituksen esitys n:o 134 laiksi valtio-neuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

sivistysvaliokuntaan

8) Hallituksen esitys n:o 135 laiksi Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

9) Hallituksen esitys n:o 136 laiksi Suomen Akatemiasta

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto liikennevaliokunnalta

10) Hallituksen esitys n:o 137 laiksi Ilmailulaitoksesta

sosiaalivaliokuntaan

11) Hallituksen esitys n:o 138 laeiksi työntekijäin eläkelain sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta

lakivaliokuntaan

12) Hallituksen esitys n:o 139 laiksi yritys-kiinnityslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

13) Hallituksen esitys n:o 140 laiksi sukunimilain muuttamisesta

14) Hallituksen esitys n:o 141 laiksi rangaistusmääräyslain muuttamisesta

puolustusasiainvaliokuntaan

15) Hallituksen esitys n:o 143 laiksi Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta

16) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Minusta on hyvä, että luopumiseläkelakia jatketaan kahdella vuodella. Mutta toisaalta olisin toivonut tähän joitakin tarkistuksia ja ennen kaikkea siltä osalta, kun puhutaan jatkamiskelpoisuudesta. Minun ymmärtääkseni on väärin, jos edellytetään luopujalta sitä, että tila täyttää jatkamiskelpoisuusvaatimukset silloin, kun se liitetään johonkin toiseen. Luopujalle pitäisi siinä tapauksessa, kun hän maataloustuotannostaan ja tilastaan luopuu, tulla luopumiseläke automaattisesti. Maatalousviranomaisten ongelmana pitäisi sen jälkeen olla, miten se on sijoittunut tai sijoitetaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaan

17) Hallituksen esitys n:o 145 eräiden maa-seutuelinkeinolakiin liittyvien lakien muuttamisesta

18) Hallituksen esitys n:o 146 laiksi sokerilain 13 §:n muuttamisesta

19) Hallituksen esitys n:o 147 laiksi kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

20) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

21) Hallituksen esitys n:o 149 laeiksi maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta annetun lain 6 ja 27 §:n, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain sekä meijjerikohtaisesta kiintiömaksusta annetun lain muuttamisesta ja voimassaoloajan jatkamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Tässä tuottajalle tuotannon pohjana ovat vuoden 1989 maitomäärät. Kun tiedetään, että kohtuukiintiöiden puitteissa ovat monet ennen kaikkea nuorten viljelemät tilat saaneet lisäkiintiötä ja kun he ovat mahdollisesti saaneet joko vuoden 1989 lopussa tai vuoden aikana lisäkiintiötä, se on johtanut siihen, että maitomäärien lisäykset ovat tapahtuneet vasta tämän vuoden puolella. Mielestäni on täysin epäoikeudenmukaista ja kohtuutonta, että heidän kohdallaan ei tehdä tässä poikkeusta. Kuitenkin maataloushallinnon taholta näitä poikkeuskiintiöitä, lisäkiintiöitä, on myönnetty. Silloin tässä tapauksessa pitäisi tarkastelun pohjaksi heidän osaltaan ottaa tämä vuosi eikä suinkaan viime vuotta.

Toinen seikka on, että jos ajatellaan maatalouden rakenteen kehittämistä, pitäisi hoitaa edelleenkin niin, että kohtuukiintiö säilytettäisiin ensi vuonna myös myöntämisvaltuuksien piirissä, koska se auttaisi myös maatalouden rakenteen kehittämisessä oikean suuntaisiin lopputuloksiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

maa- ja metsätalousvaliokuntaan

22) Hallituksen esitys n:o 151 laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 5 §:n 3 momentin 1 kohdan kumoamisesta

sosiaalivaliokuntaan

23) Ed. M. Lahtisen ym. lakialoite n:o 59 laiksi kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta

perustuslakivaliokuntaan

24) Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön muuttamisesta

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola